

ljut boj. A dasi se je Hrovath z vso odločnostjo oklenil novih razmer, vendar se je v svojem težavnem položaji vedel tako mirno in modro, nepristransko in pravico-ljubno, da so ga jako čislala vsa šolska in cerkvena oblastva, ter visoko spošto-vale vse politične in narodne stranke v naši deželi. V srečnem zakonu in prijetnih gmotnih razmerah živeč, priden, do skrajnosti vreden in natančen, je imel vedno in vselej pred očmi samo dolžnosti svojega odgovornosti polnega službenega poklica ter se je ogibal vsega javnega, hrupnega življenja. Pisarna, šola in rodbina — to je bilo njegovo tvorišče, na katero je ome-jil svoje neumorno delovanje zadnjih dva-

indvajset let. Svojim učiteljskim gojencem skrben oče in moder svetovalec, svojemu učiteljskemu zboru odkritosrčen prijatelj in dober tovariš, človek plemenitega sreča, do-bra duša in v vsakem oziru rahla in harmo-nična natura, v burnih in težavnih časih pravi mož na pravem mestu, je širil okoli sebe dobrodejen mir, da ga je moral čislati vsak, kdor je prišel z njim v ožjo dotiko. Svoje plemenito mišljenje je razodeval zlasti tudi s tem, da se je jako vestno brigał za svoje nekdanje gojence, katerih se je rad spom-njal še čez dolga leta ter se srčno ve-selil, če so se v praktičnem življenji vrlo nosili. Zatorej tudi mi temu vrlemu možu ohranimo blag in trajen spomin! L.

Ljudsko šolstvo v Avstriji 1890/91. l.

Dežela	Otrok brez pouka telesno ali duševno		Kazni radi nemarnega obiskovanja		Štev. učiteljev	Troški za ljud. šolstvo v glid.
	nesposobnih	spodobnih	zapor 1 dan in več	denarnih		
Avstrija pod Anizo .	1176	185	1773	4033	6215	6.263.022
Avstrija nad Anizo .	451	—	187	1088	1228	1.011.546
Salcburško	249	26	21	288	311	251.644
Tirolsko	611	743	35	414	2482	77.463
Vorarlbersko	84	—	15	390	330	135.344
Štajersko	4123	3958	69	—	1922	1.436.797
Koroško	834	303	70	—	668	414.713
Kranjsko	818	7877	57	—	556	313.839
Trst	—	—	—	—	286	339.074
Goriško	1258	2002	887	486	335	245.898
Istra	1071	17.392	—	324	324	195.472
Dalmacija	655	3358	77	3905	390	337.517
Češko	4759	2466	11.421	13.779	14.259	11.625.440
Moravsko	2259	799	1699	2935	5013	3.629.565
Šlezija	698	783	182	202	934	644.427
Galicija	3847	345.166	3796	15.093	5677	2.426.618
Bukovina	1498	36.420	709	2565	471	186.509

Dežela	Štev. prebivalcev	Štev. lj. šol	Poslopje		Štev. šolo obiskujočih otrok
			zadostuje	nezadostuje	
Avstrija pod Anizo	2.661.799	1473	1473	162	362.987
Avstrija nad Anizo	785.831	502	479	20	110.326
Saleburško	173.510	158	138	23	21.965
Tirolsko	812.696	1485	1292	193	115.169
Vorarlbersko	116.073	189	171	16	15.653
Štajersko	1.282.708	796	728	73	165.700
Koroško	361.008	354	307	47	51.207
Kranjsko	498.958	331	244	57	63.512
Trst	157.466	33	33	— ¹⁾	14.860
Goriško	220.308	215	197	17	30.535
Istra	317.610	176	159	17	24.156
Dalmacija	527.426	302	226	76	19.919
Češko	5.843.094	4731	4266	847	966.518
Moravsko	2.276.870	2245	1845	419	377.171
Šlezija	605.649	474	438	44	81.503
Galicija	6.607.816	3597	2732	855	587.412
Bukovina	646.591	299	238	61	42.041

¹⁾ Kjer je črtica, manjkajo podatki.

Dežela	Na 1 učitelja prebivalcev	Na 1 učil. učencev	Na 1 prebiv. troškov v gld.	Dežela	Na 1 učitelja prebivalcev	Na 1 učil. učencev	Na 1 prebiv. troškov v gld.
Avstr. pod A.	428	58	2·35	Goriško . .	658	91	1·12
Avstr. nad A.	640	89	1·29	Istra . . .	980	75	0·62
Saleburško . .	558	71	1·45	Dalmacija .	1351	51	0·64
Tirolsko . .	327	47	0·10	Češko . . .	410	68	1·99
Voralbersko .	352	47	1·17	Moravsko . .	454	75	1·59
Štajersko . .	668	86	1·12	Šlezija . .	648	87	1·06
Koroško . .	540	77	1·15	Galicija . .	1164	103	0·37
Kranjsko . .	897	114	0·63	Bukovina . .	1373	89	0·29
Trst	551	52	2·15	—	—	—	—

Ako primerjamo ta števila, vidimo, da pride v 17 avstrijskih kronovinah povprečno na 706 prebivalcev jeden ljudsko-šolski učitelj. Čim nižje je to število, tem ugodnejše je delovanje v šoli. V tem oziru je Kranjska šele 13. dežela. Kar se pa tiče števila učencev, ki spadajo na jedno učno moč, je povprečno število 75. Na Kranjskem spada na jedno moč 114 učencev in so kranjski učitelji v tem oziru v najneugodnejšem razmerju izmed vseh kronovin. Ti imajo torej

največ truda pri pouku in vzgoji, dasi so mnogo slabejše plačani, kakor v kronovinah z ugodnejšimi razmerami. Gledé troškov za šolstvo plačuje vsak prebivalec povprečno 1 gld. 12 kr., na Kranjskem plačuje vsak prebivalec le 63 kr., in so šolski troški le v Istri, Galiciji, Bukovini in na Tirolskem nižji. Iz teh števil je razvidno, da je stanje Kranjskega učiteljstva še zelo neugodno.

M. J.